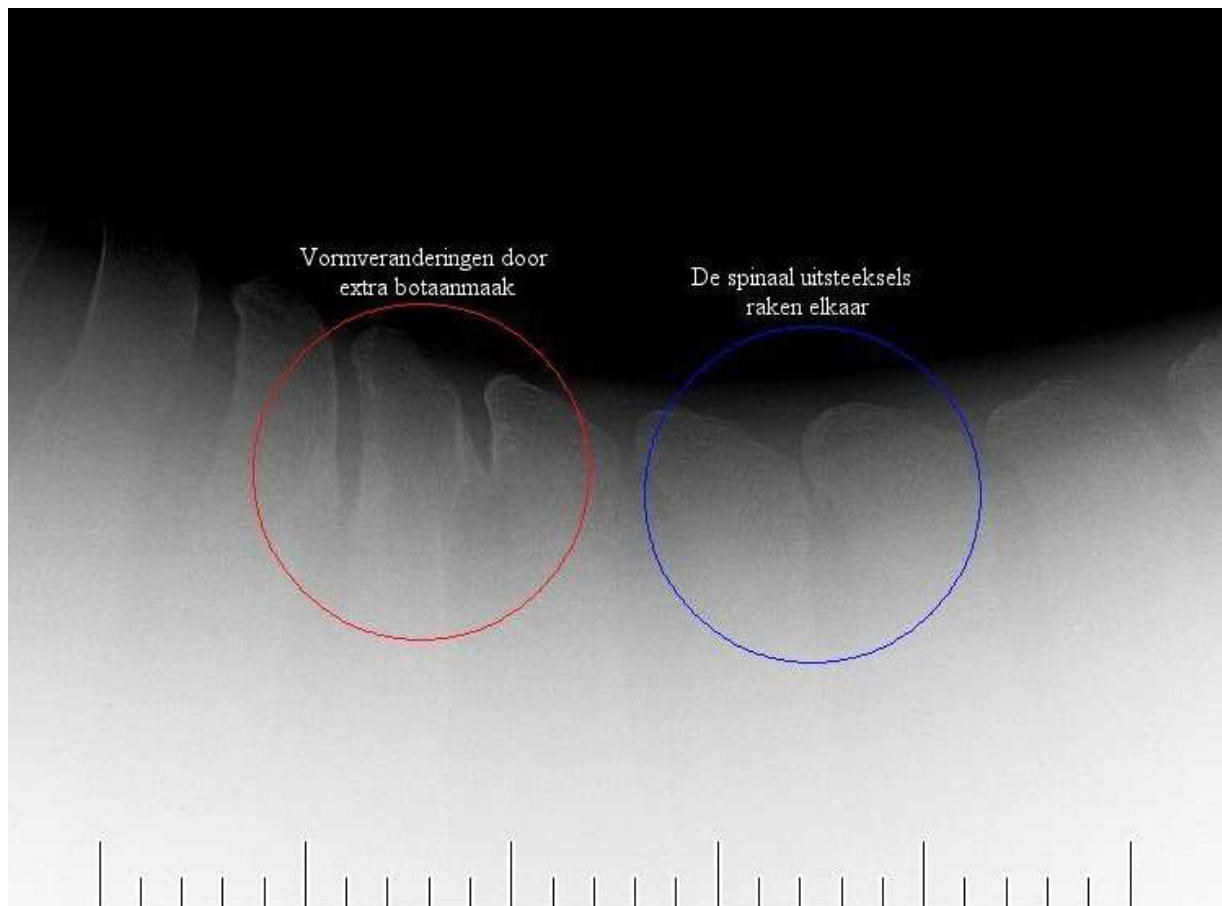

Kissing Spines

Kunnen paarden met kissing spines "genezen"?

Naam: Cynthia Muller

Klas: 06

Datum: 23 augustus 2009

1. Inleiding.

Ieder paard is van nature scheef, maar wat voor gevolgen kan dit hebben? Een probleem wat uit verkeerde belasting kan voorkomen is kissing spines. Kissing spines, iedereen heeft er wel eens van gehoord, maar wat is het nu eigenlijk?

Is er iets aan te doen, en zo ja wat kan men eraan doen? Tijdens deze literatuurstudie is de hoofdvraag kunnen paarden met kissing spines “genezen”?

In dit werkstuk wordt de anatomie van de wervelkolom uitgebreid behandeld. Daarna wordt er op ingegaan op hoe kissing spines kunnen worden vastgesteld en wat de oorzaken, symptomen en gevolgen zijn. Hierna wordt zowel reguliere als natuurgeneeskundige mogelijkheden tot genezing van het paard beschreven. Tot slot volgt het antwoord op de hoofdvraag, de mening van de schrijfster en de bronnenlijst.

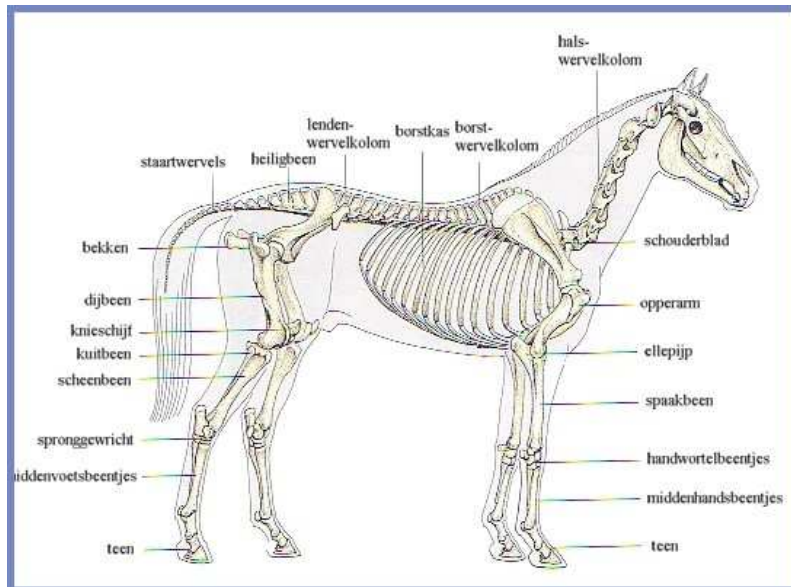
2. Inhoudsopgave.

1. Inleiding	Blz. 2
2. Inhoudsopgave	Blz. 3
3. Anatomie; 3.1 Anatomie van de wervelkolom, 3.2 Anatomie van een wervel	Blz. 4
Figuur 2: opbouw van een wervel, Figuur 3: opbouw van ruggenmerg	Blz. 5
3.2.1 Tussenwervelschijven, 3.2.2 Intervertebraal gewricht	Blz. 6
3.2.3 Ligamenten, 3.3 Epifisairschijven	Blz. 7
4. Kissing spines; 4.1 Kissing spines vaststellen, 4.2 Oorzaken	Blz. 8
4.2 Oorzaken, 4.3 Gevolgen	Blz. 9
5. Reguliere behandeling; 5.1 injecties, 5.1.1 Corticostroïden, 5.1.2 Hyaluronzuur	Blz. 10
5.1.3 Overige injecties, 5.2 Shockwave- therapie, 5.3 Operatie	Blz. 10
5.4 Zadelcheck, 5.5 Ondersteuning	Blz. 11
6. Natuurgeneeskundige behandeling; 6.1 Goudkorrels, 6.2 Duivelsklauw tinctuur	Blz. 12
6.3 Smeerwortel tinctuur, 6.4 Voedingssupplementen	Blz. 12
6.5 Seawalker, 6.6 Klassiek dressuur / rechtrichten van het paard	Blz. 13
7. Kunnen paarden met kissing spines “genezen”; 7.1 Kissing spines in een vroeg stadium	Blz. 14
7.2 Beschadiging van het periost	Blz. 14
7.3 Beschadiging van de wervels, 7.4 Kan een paard met kissing spines genezen, 8. Mening	Blz. 15
9. Bronnen (tekst)	Blz. 16
9. Bronnen (foto's)	Blz. 17

3. Anatomie.

3.1 Anatomie van de wervelkolom.

Om kissing spines te constateren is kennis van anatomie van de wervelkolom noodzakelijk. De wervelkolom van een paard bestaat uit 7 cervicale wervels, 18 thoracale wervels, 6 lumbale wervels, 5 sacrale wervels (deze zitten aan elkaar vergroeid) en 15 tot 21 coccygeale wervels.

Figuur 1: Anatomische bouw van het paard.

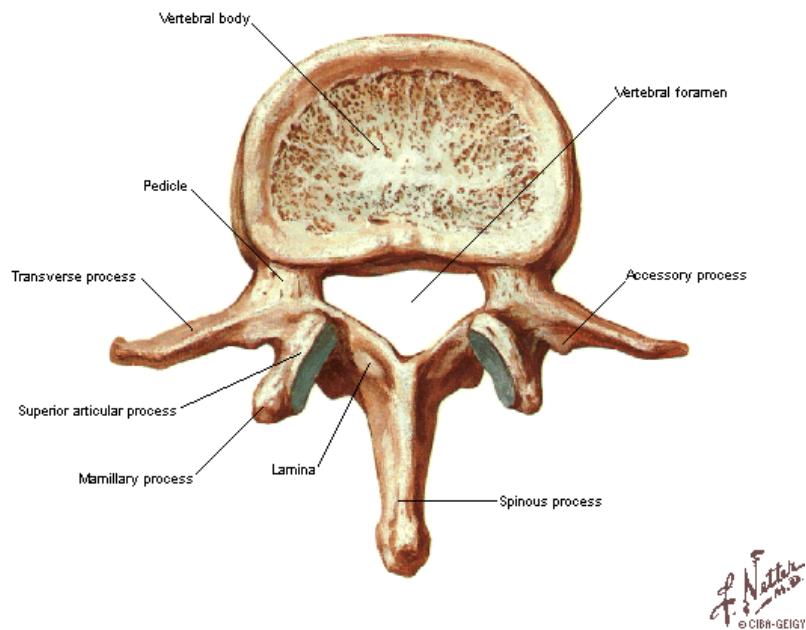
3.2 Anatomie van een wervel.

Een wervel bestaat uit een corpus vertebrae, ook wel wervellichaam, en een wervelboog, de arcus vertebrae. Het wervellichaam en de wervelboog zijn aan elkaar verbonden door 2 boogvoetjes, pediculi. Zie figuur 2 voor een duidelijke foto van een rugwervel.

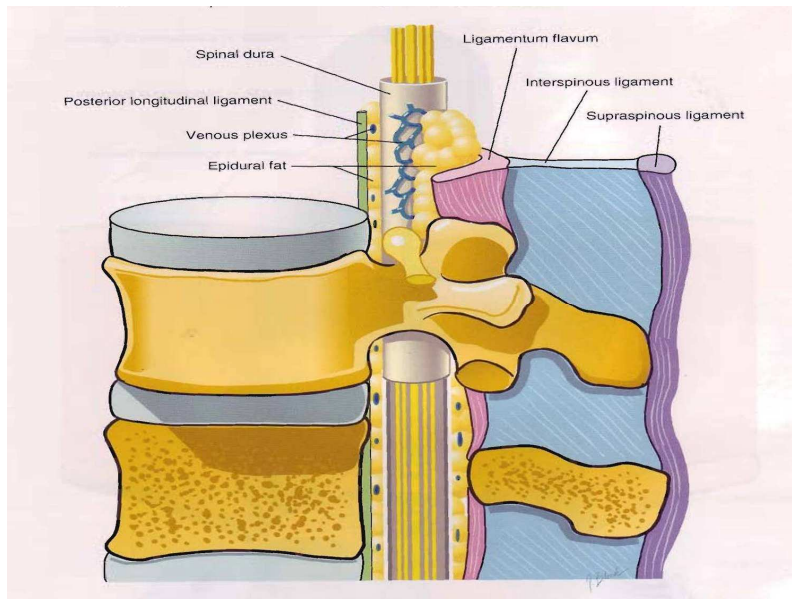
Tussen de twee pediculi is een ruimte, het foramen vertebrale, te vinden. Hier loopt het ruggenmerg doorheen. In het ruggenmerg treden zenuwen uit. Eromheen lopen bloed- en lymfevaten en er is een vetlaagje ter bescherming. Zie figuur 3. Alle foramen samen noemt men het wervelkanaal, canalis vertebralis. Dit zorgt voor een verbinding voor het ruggenmerg door alle wervels heen.

Aan een wervel zitten diverse benige uitsteeksels waar diverse spieren en gewrichtsbanden aan vastzitten. Het uitsteeksel wat voelbaar is indien de rug gepalpeerd wordt is de de processus spinosus, samen met het processus articular superior is het verbonden aan de lamina. Daarnaast zitten er transversaal uitsteeksels op een wervel, zij zijn verbonden aan de laterale zijde van de pediculi.

Lumbar Vertebrae [L2] Superior View

Figuur 2: opbouw van een wervel.

Figuur 3: Opbouw van ruggenmerg.

3.2.1 Tussenwervelschijven.

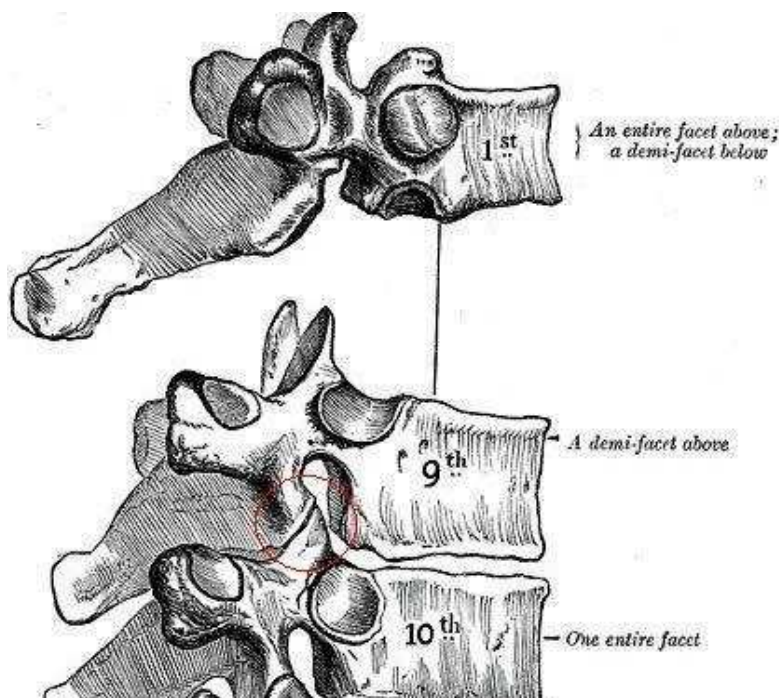
Tussenwervelschijven spelen geen bijzondere rol bij kipping spines, maar horen wel bij de opbouw van een wervel.

Tussen de meeste wervels bevinden zich kraakbenige tussenwervelschijven, *disci intervertebrales*. Een discus bestaat uit een *annulus fibrosus*, een ring van vezelig kraakbeen. Deze ring verdeelt alle krachten over de gehele schijf, daarnaast ligt hij om het *nucleus pulposus* heen. De *nucleus pulposus* bestaat uit losse vezels in een gelei. De *nucleus* heeft schokdemping als functie en houdt de wervels van elkaar gescheiden. Indien er een probleem is met de tussenwervelschijven kan men denken aan een *hernia*.

3.2.2 Intervertebraal gewricht.

Tussen twee aangrenzende wervels ligt het intervertebraal gewricht. Dit intervertebrale gewricht zorgt voor bewegingen tussen de wervels, deze bewegingen worden beheerst door ligamenten en spieren.

Het intervertebrale gewricht wordt gevormd de *processus articulares inferiores* van een bovenliggende wervel met de *processus articulares superiores* van de onderliggende wervel. Dit gewricht is een facetgewricht, een gewricht zoals hier boven al blijkt dat wervels onderling met elkaar verbindt. Aan iedere wervel zit aan de linker- en rechterkant een facetgewricht. Op figuur 4 is met een rode cirkel het facetgewricht aangegeven.

Figuur 4: Facetgewricht.

3.2.3 Ligamenten.

Omdat kissing spines voornamelijk een aandoening is van de thoracale wervels wordt er niet op de overige wervels ingegaan.

Een ligament is een band van bindweefsel op diverse plaatsen in de wervelkolom.

De twee delen van de wervel zijn door ligamenten aan elkaar verbonden. Het ligamentum longitudinale posterius en, in mindere mate, het ligamentum longitudinale anterius verbinden de wervellichamen en de disci.

De ligamenta flava verbinden de ventrale zijden van de laminae van de wervelbogen. De ligamenta interspinalia liggen tussen de processus spinosi en de ligamenta supraspinalia begrenzen de processus spinosi aan de dorsale zijde. Tussen de processus transversi is het ligamentum intertransversarium uitgespannen.

3.3 Epifysairschijven.

Epifysairschijven zijn de groeiplaten van het bot, hierdoor kan het bot groter groeien.

Tijdens het sluiten verbenen de epifysairschijven, uiteindelijk maken ze deel uit van de wervel.

In de wervelkolom zitten 32 epifysairschijven, deze schijven zijn te vinden in het midden van een wervel.

De groeiplaten van de wervelkolom, in tegenstelling tot de rest, liggen parallel. Dit betekent dat als men met het paard te vroeg begint dit alle gevolgen van dien kan hebben.

Tussen 3,5 en 4 jaar begint het lichaam met het sluiten van de bovenste halswervels. Als allerlaatste sluiten de epifysairschijven van de wervelkolom zich. Op een leeftijd van 5,5 jaar gaat het lichaam beginnen met het sluiten van de epifysairschijven de wervelkolom.

Er wordt beginnen met sluiten op een leeftijd van 5,5 jaar, maar dit kan oplopen als het paard erg groot is. Ook duurt het langer wanneer het paard een lange nek heeft. Als het geslacht van het paard hengst is beginnen de groeischijven pas op 6 jarige leeftijd.

4. Kissing spines.

Vervorming van de rug wordt tegengewerkt door de ligamenten en spieren.

Bij kissing spines is er een probleem met de spinaaluitsteeksels door verkeerde training van spieren en ligamenten. Wanneer een paard zijn rug hol maakt komen de spinaaluitsteeksels dicht tegen elkaar aan. Bij het opbollen van de rug wordt de afstand tussen de uitsteeksels groter. Wanneer de wervels elkaar aanraken noemt men dit kissing spines.

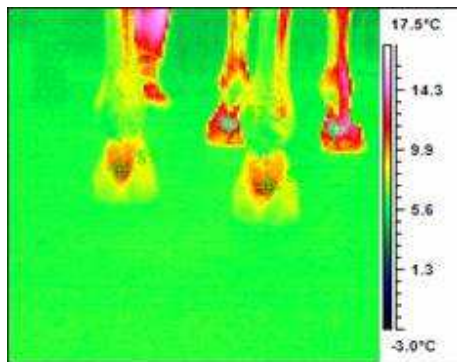
Het periost, ook wel botvlies, van de uitsteeksels raakt geïrriteerd doordat de wervels elkaar aanraken en kan gaan ontsteken. Daarnaast kunnen door de irritatie secundaire veranderingen optreden. Zo kan het bot gaan woekeren of in een ernstig geval zelfs oplossen, maar ook is ankylose mogelijk (het aan elkaar groeien van twee wervels).

Kissing spines kunnen ook voortkomen uit artrose van de facetgewrichten. Deze gewrichten worden minder tot niet beweeglijk en zorgen er zo voor dat de spinaaluitsteeksels elkaar kunnen gaan raken. Dit geeft bovengenoemde problemen.

4.1 Kissing spines vaststellen.

Om de conclusie kissing spines te bevestigen zijn röntgenfoto's, en soms echo's, nodig. Figuur 6 is een röntgenfoto waar duidelijk vernauwing op waar te nemen is. Daarbij is wel een kanttekening dat bijna geen enkel paard goede rugfoto's heeft en er dus een verkeerde conclusie kan worden getrokken. Met behulp van echo's kan dieper worden gekeken, dit geeft wel een goed beeld van hoe de stand van de wervels is.

Een nieuwe manier om kissing spines te bevestigen is met behulp van thermografie. Dit wordt gedaan door middel van een camera die oppervlakte temperaturen op het lichaam van het paard meet. Op de foto's valt duidelijk te zien waar de problemen zitten. Op figuur 5 geven de rode plekken aan dat het paard hier last van heeft.

Figuur 5: De rode plekken geven aan waar het paard pijn heeft.

4.2 Oorzaken.

Bij een paard dat in een hoge halshouding wordt 'gedwongen' zonder dat de achterhand voldoende ondertreedt, is de kans op deze aandoening erg groot. Ook in het springen zijn er momenten, zoals de landing, dat er extreme holling van de rug worden gevraagd. Maar zelfs door op een paard te gaan zitten, gaan de uitsteeksels al naar elkaar toe. Het is dus belangrijk om de rugspieren van een paard goed te trainen.

Sterke rugspieren houden de wervels goed op hun plaats en voorkomen rugproblemen.

Een paard met rugpijn zal zijn rug proberen te ontlasten waardoor de bespiering van de rug juist verdwijnt. De kwaal zal hierdoor ontstaan of verergeren.

4.3 Symptomen.

Alle paarden die kissing spines hebben, hebben een minder beweeglijke rug. Daarnaast kunnen de volgende klachten wijzen op kissing spines:

- Verzet bij het belasten van de rug, bijvoorbeeld bij het opzadelen of opstijgen.
- Kortere gangen, voornamelijk in de draf. Voor het maken van grotere stappen is beweging van de rug noodzakelijk.
- Verminderde bespiering op de rug. Spieren worden niet belast omdat dit pijnlijk is. Hierdoor neemt de kwetsbaarheid van de wervelkolom toe.

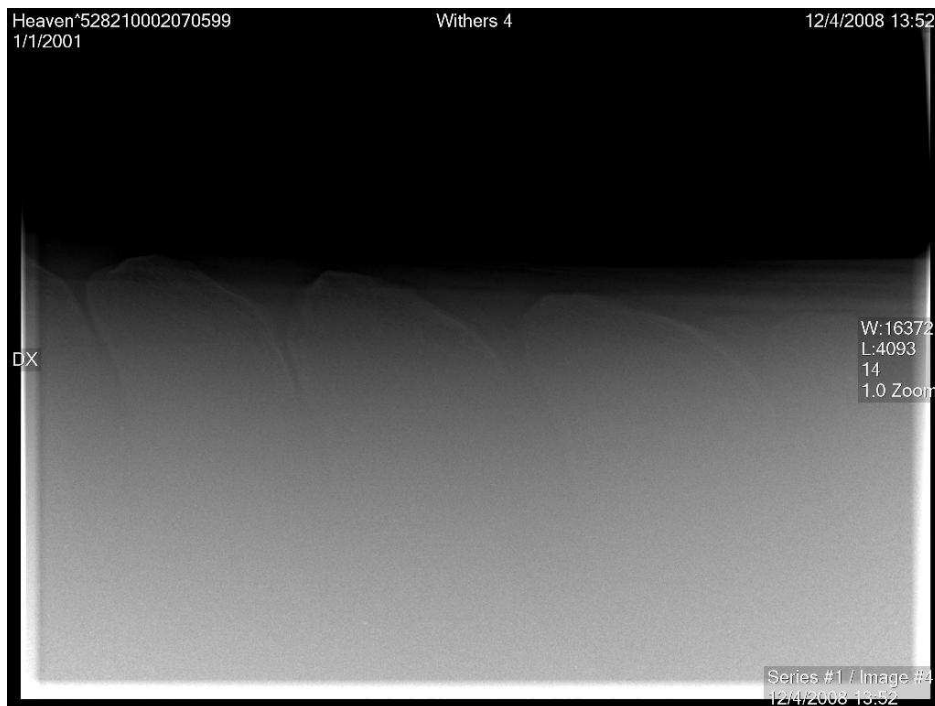
Daarnaast kan er aan kissing spines worden gedacht als een paard kreupel is en de oorzaak hiervan niet in de benen te vinden is.

4.4 Gevolgen.

Wanneer de doornuitsteeksels elkaar raken heeft het paard pijn.

Er is een groep paarden die weigeren om te werken, ze verzetten zich tegen elke beweging van de wervelkolom. Vluchtgedrag is mogelijk, ze rennen weg van de pijn.

Daarnaast is er een groep paarden die door deze pijn heenlopen. Zij geven reacties zoals staartzwiepen en een heftig orenspel, maar laten niet altijd duidelijk merken dat het paard ergens last van heeft.

Figuur 6: Röntgenfoto van thoracale gedeelte van de ruggengraat. Vernauwing tussen de wervels is te zien bij de voorste (links) wervels.

5. Reguliere behandeling.

5.1 Injecties.

Een reguliere behandeling bestaat uit het bekijken van de röntgenfoto's en beslissen waar de spinaaluitsteeksels elkaar ongeveer raken. Indien de dierenarts samen met de eigenaar overeenkomt of het paard behandeld moet worden is de eerste oplossing een mix van corticosteroiden en hyaluronzuur tussen de facetgewrichtjes inspuiten. Dit is altijd een depot waarmee men hoopt de juiste diepte en de juiste plaats te raken. Dit is alleen mogelijk als de wervels nog niet tegen elkaar aan zijn gegroeid.

Na de injecties wordt een bewegingsschema meegegeven. Dit ziet er als volgt uit:

Het paard mag de eerste 3 dagen alleen maar aan de longe werken, dit mag met hulpteugels.

Vervolgens moet het paard 2 weken dressuurtraining krijgen. Hierbij zijn de aandachtspunten dat het paard minstens 20 minuten los moet worden gestapt, er moet links en rechts gelijkmatig getraind worden, veel galopwerk en cavaletti-training in draf. Het originele bewegingsschema is bijgevoegd als bijlage 1.

5.1.1 Corticosteroiden.

Corticosteroiden zijn chemische stoffen die lijken op de werking van het lichaamseigen hormoon cortisol. Cortisol is een hormoon van de bijnieren wat vrijkomt bij stress. Bij stress wordt het afweersysteem even wat stiller gelegd. Dit doen corticosteroiden ook, zij remmen de afweer van het lichaam en hebben daarnaast een onstekingsremmende functie.

5.1.2 Hyaluronzuur.

Hyaluronzuur is een lichaamseigen stof die in het gewricht wordt aangemaakt.

Deze stof wordt ingespoten om de gewrichten te smeren en hierdoor wordt er geprobeerd of de spinaaluitsteeksels elkaar minder gaan raken.

5.1.3 Overige injecties.

Het middel Adequin kan worden ingespoten voor een smerende functie in het gewricht. Dit middel is een soort glucosamine wat zorgt dat het gewrichtskraakbeen minder wordt afgebroken en helpt het gewrichtsvloeistof minder stroperig te maken.

Daarnaast is Tildren® ook een optie om in te laten spuiten. Dit middel zorgt ervoor dat botafbraak geremd wordt en kan dus in een vrij laat stadium worden ingezet.

5.2 Shockwave-therapie.

Bij deze therapie wordt er gebruik gemaakt van shock-waves. Shock-waves zijn hoge geluidsdrukgolven die opgewekt worden door een generator. Na het opwekken worden ze via een applicator op het lichaam overgebracht naar de wervels waar de kissing spines zich bevinden. De shockwave therapie zorgt voor stimulatie van de celdeling. Daarnaast stimuleert het de doorbloeding op de plaats van de aanhechting van pezen en ligamenten, deze moeten bij kissing spine sterk blijven om de wervels uit elkaar te trekken. Shockwave zorgt voor een sneller herstel en een pijnvermindering.

5.3 Operatie.

In Nederland wordt een operatie (bijna) niet gedaan, maar in Engeland en Amerika wel. Bij een operatie wordt het supraspinale ligament doorgesneden. Daarna worden alle spieren en ligamenten die rondom het spinaaluitsteeksel zitten doorgesneden. Vervolgens wordt er bij de betreffende spinosi de helft van het bot weggesneden, bij twee wervels wordt in totaal ongeveer 7,5 cm bot weggesneden.

Als het bot weggehaald is worden de ligamenten en de huid netjes gehecht.

Na deze operatie zal er altijd een gat tussen de wervels blijven wat opgevuld wordt met fibreus weefsel.

5.4 Zadelcheck.

Een niet goed liggend of passend zadel kan veel problemen veroorzaken, onder andere kissing spines.

Door een zadel minstens een keer per jaar te laten checken kunnen een hoop problemen voorkomen worden. Een aantal punten waaraan men kan zien of het zadel al dan niet goed ligt op het paard zijn:

- De boomwijdte moet even breed/smal als het paard en moet de wervels vrij laten.
- De boom moet evenwijdig aan de ruggengraat lopen. Het zadel moet op de zonder singel in balans liggen en automatisch op de juiste plaats komen.
- De kussens moeten aangesloten op het paard liggen. Ze moeten gelijke druk geven over de gehele rug en over een zo groot mogelijk draagoppervlakte beschikken. De kussens moeten glad zijn en niet te hard gevuld.
- Het kanaal tussen de kussens moet breed genoeg om de wervels vrij te laten liggen. Daar tegenover mag het kanaal niet te breed worden, hierdoor wordt het draagoppervlak te klein en kan het zadel gaan wiebelen.
- Het draagvlak van de kussens mag niet voorbij de laatste rib komen. Een te kort zadel is ook niet goed, het draagoppervlak verdeelt hier de druk niet goed.

5.5 Ondersteuning.

Naast ingrijpen met reguliere middelen moet het paard ook ondersteund worden. Zo kan osteopathie ervoor zorgen dat de ruggewervels goed los van elkaar blijven met behulp van zachte, manuele technieken. Een jaarlijkse check-up is dan ook zeer zinvol, ook voor het verhelpen van andere blokkades.

Een fysiotherapeut kan ook ondersteuning bieden door het geven van massage's en diverse oefentherapieën. Door massage wordt er aan de doorbloeding en spierspanning gewerkt. Door het aanzetten van de doorbloeding kunnen afval- en voedingsstoffen beter worden aan- en afgevoerd. Dit kan een bijdrage leveren aan de verzuurde spieren wat veroorzaakt wordt door het verkeerd belasten om zo min mogelijk pijn te krijgen van de kissing spines.

Door oefentherapie wordt er gewerkt aan spierkracht, stabiliteit, coördinatie, doorbloeding en bewegelijkheid van de gewrichten. Door het verbeteren van de spierkracht en stabiliteit worden kissing spines goed ondersteund.

6. Natuurgeneeskundige behandeling.

6.1 Goudkorrels.

Het implanteren van goudkorrels op specifieke acupunctuurpunten, zorgt voor constante prikkeling. Er is voor goud gekozen omdat dit bekend staat om de sterk stimulerende werking.

Door het implanteren van de korrels wordt de pijn weggehaald, het is dus een symptoomremedie. Wel blijkt na onderzoek van holistisch praktijk Den Hoek dat paarden dusdanig verbeteren dat de levensduur verlengd wordt. In sommige gevallen is het paard weer inzetbaar als sportpaard.

6.1.1 Het implanteren.

Het paard moet nuchter komen en wordt gesedeerd tegen pijn die kan worden veroorzaakt door het implanteren van de korrels.

Met behulp van een Lecher-antenne worden pijnpunten op het lichaam opgespoord.

De Lechner-antenne meet alle bio-, energetische- en elektromagnetische stralingen waardoor verstoringen in het lichaam gevonden kunnen worden. Tegelijkertijd wordt op het lichaam gezocht naar aandoeningen die bij deze pijn- of acupunctuurpunten horen. Als alle punten zijn gevonden wordt de huid geschoren en klaargemaakt voor het implanteren. De goudkorrels worden in het oppervlakkige deel van de onderliggende spier geïmplanteerd.

Na het implanteren van de goudkorrels op de vooraf bepaalde punten, scant de dierenarts met de Lecher-antenne het lichaam ter controle of alle punten behandeld zijn. In veel gevallen is een aantal weken nodig om verbetering waar te nemen.

6.2 Duivelsklauw tinctuur.

Duivelsklauw, in latijns ook wel Harpogophytum Procumbens genaamd kan ingezet worden als pijnstillend en ontstekingsremmer. Deze grote, stekelige plant groeit in de Kalahari woestijn, wat al aangeeft dat dit een sterke plant is. Voor de werkzame stoffen moeten de ondergrondse knollen worden gebruikt.

Harpogophytum werkt zowel ontstekingsremmend als pijnstillend. Dit kan helpen bij de ontstekingen die kunnen optreden door de spinaaluitsteeksels die elkaar steeds raken. Pijnstilling kan verlichting geven indien er geen andere opties zijn om de kissing spines te verminderen.

Als advies wordt gegeven duivelsklauw niet tijdens de dracht en tijdens wedstrijden te geven.

Een middel wat zou kunnen worden ingezet is Devils Relief.

6.3 Smeerwortel tinctuur.

Symphytum Officinale, ook wel Smeerwortel, is een goede hersteller. Zijn naam zegt het al, Symphyn; doen samengaan.

Hij helpt goed bij botbreuken, wat betekend dat hij ook inzetbaar is bij botwoekeringen, dit is bij kissing spines vaak het geval. Daarnaast helpt Symphytum bij beschadigd beenvlies, wat in het beginstadium bij kissing spines vaak beschadigd is.

Twee voorbeelden van middelen die ingezet kunnen worden zijn Puur Osteo of Puur Bot.

6.4 Voedingssupplementen.

Indien men geen injecties wil kan er ook gekozen worden voor voedingssupplementen met hyaluronzuur erin. In deze preparaten is ook glucosamine te vinden, dit helpt ook om gewrichten soepel te houden.

Zo heeft Equimins het Flexijoint Liquid Supplement op de markt gebracht, waarvan een van de twee supplementen Duivelsklauw bevat voor pijnstilling en remming van de ontstekingen. Ook Cortaflex heeft diverse middelen met hyaluronzuur en glucosaminen voor het soepel houden van de wervels onderling.

6.5 Seawalker.

In Nederland is er maar een Seawalker, deze is er pas sinds oktober 2008 waardoor deze manier van revalidatie vrij nieuw is. Voor paarden die teveel pijn hebben voor het rechtrichten is de Seawalker een optie.

De Seawalker is een trainingsmolen met een zout water erin. Het water bevat een vastgestelde hoeveelheid zeezout en is op een constante temperatuur van 4 graden.

Voor kissing spines kan training in de Seawalker helpen omdat het paard zijn benen hoog optilt omdat hij over het water heen wil stappen. Hierdoor spettert het water tegen het lichaam aan waardoor de buikspieren worden aangetrokken. Dit zorgt voor sterker maken van de buikspieren met daarnaast het loslaten van de rugspieren. Door het onbelast trainen is er geen belemmering voor het paard en is er weinig tot geen pijn. Na training door de Seawalker kan men zachtjes aan het werk proberen op te pakken. Wel blijft een feit dat kissing spines niet minder worden indien het paard niet juist belast is en zal het rechtrichten een grote rol blijven spelen.

6.6 Klassiek dressuur / rechtrichten van het paard.

Doordat het paard scheef is wordt de wervelkolom verkeerd belast. Indien er geen sprake is van ankylose kan er gewerkt worden aan het rechtrichten van het paard. Met klassiek dressuur wordt er gewerkt aan het rechtrichten van het paard voor een juiste belasting, dit kan via grondwerk en rijdend.

Om een paard recht te krijgen moet er gewerkt worden aan de juiste lengtebuiging. Met lengtebuiging wordt bedoeld de zoveel mogelijk gelijkmatige buiging in de wervelkolom van de 1e halswervel tot aan de staartwervels. Hierdoor is het paard beter controleerbaar en laat het zich verzamelen. Indien er verzameling is kan er gewerkt worden aan het voorwaarts neerwaarts krijgen. In de klassieke rijkunst gaat men er vanuit dat het paard zich in de lengte om het binnenbeen van de ruiter buigt. Deze oefening wordt gedaan door middel van voltes rijden.

Wanneer het paard verzameld is kan er gewerkt worden aan het voorwaarts neerwaarts krijgen van de hals. Omdat het paard met kissing spines zijn rug verkrampd zal hij de ruiter met zijn rugspieren dragen. Indien ontspannen zullen de buikspieren zich aanspannen. Voorwaarts neerwaarts rijden zorgt ervoor dat er geen last is van de kissing spines, de wervels worden wat uit elkaar getrokken.

Om het paard verder recht te richten zijn er oefeningen om de achterbenen buigzaam te maken. Deze oefeningen zijn nodig voor een juiste belasting van de voorbenen, zo hoeft het paard niet te compenseren in de rugbeweging en is de kans op kissing spines kleiner.

Het binnenachterbeen wordt buigzaam gemaakt door middel van schouderbinnenwaarts. Bij deze oefening wordt de schouder van het paard naar binnen gevraagd. Naast dat buigzaamheid van het binnenachterbeen zorgt voor een betere ontspanning krijgt het paard ook meer schoudervrijheid. Ook het buitenachterbeen moet buigzaam worden gemaakt. Dit wordt gedaan door de oefening travers, het naar binnen vragen van de achterhand. Het paard moet zijn buitenachterbeen onder de massa plaatsen. Indien beide oefeningen goed worden uitgevoerd zal het paard meer evenwicht hebben in zijn lichaam. Dit zorgt voor een goede belasting van de wervelkolom waardoor de kissing spines minder pijnlijk worden.

7. Kunnen paarden met kissing spines “genezen”?

In hoofdstuk 5 is te lezen hoe de reguliere geneeskunst kissing spines behandelt. Dit is tegenover de natuurgeneeskundige manier gezet, wat te lezen is in hoofdstuk 6. In de volgende deel-hoofdstukken is kissing spines opgedeeld in gradaties en wordt er aangegeven of het al dan niet te genezen is.

7.1 Kissing spines in een vroeg stadium.

Als men er vroeg genoeg bij is, dat wil zeggen dat er nog geen permanente schade aanwezig is, moet er met het rechtrichten van het paard gezorgd worden dat de beschadiging niet verder gaat.

Indien het paard niet gereden kan worden kunnen de buikspieren getraind worden door het lopen in een Sea-walker. Voor de Seawalker is gekozen omdat dit een paardvriendelijke manier is van lopen door water. Een andere optie zou zijn een aquatrainer, maar dit geeft het paard veel stress. Het paard wordt opgesloten op de loopband en vervolgens wordt de ruimte gevuld met water.

Door het lopen in water worden de buikspieren onbelast getraind. Goed getrainde buikspieren zorgen voor het loslaten van de rug, het paard loopt ontspannen en trekt zijn wervels een klein beetje uit elkaar.

Regulier zou men kunnen denken aan shockwave therapie. Dit zorgt ervoor dat de doorbloeding aangezet wordt op de plaats van de ligamenten, die in het beginstadium van kissing spines goed getraind moeten blijven om te zorgen dat de wervels zo ver mogelijk uit elkaar blijven. Ook zorgt shockwave therapie voor pijnvermindering, wat in het beginstadium samen met rechtrichten kan zorgen dat het paard zijn ligamenten dusdanig sterk kan maken dat de wervels op de juiste plaats blijven. Ook kan hulp van een fysiotherapeut of osteopaat helpen.

Er is in dit stadium dus inderdaad te spreken van genezing. De wervels worden dusdanig getraind dat ze weer op de juiste plaats komen. Men moet wel altijd rekening houden dat het paard op de juiste manier getraind wordt, anders zullen de kissing spines terugkomen.

7.2 Beschadiging van periost.

Indien het botvlies al beschadigd is kan men beginnen met het inzetten van symphytum, smeerwortel. Dit middel zorgt voor het ondersteunen van het periost indien dit beschadigd is.

Naast smeerwortel kan duivelsklauw ook goed ondersteunen bij de ontstekingsreacties doordat de wervels elkaar steeds aanraken. Duivelsklauw werkt naast onstekingsremmer als een goede pijnstillers waardoor het paard zich snel beter zal voelen.

Regulier kan men bij beschadiging niet veel meer doen dan een injectie geven met corticosteroïden en hyaluronzuur. Dit is een mix die ingespoten wordt tussen de facetlichaampjes, hopen dat het op de juiste plaats geïnjecteerd is.

Als alleen het periost beschadigd is kan men nog spreken van herstel. Wel moet er snel ingegrepen worden met onstekingsremmende middelen en middelen die helpen het periost te ondersteunen. Indien de oorzaak niet weg wordt gehaald, zal het periost beschadigd blijven en zal het niet genezen. Het is dus zeer belangrijk dat het paard juist getraind wordt anders zullen de kissing spines steeds meer problemen geven.

7.3 Beschadiging van de wervels.

Indien er verdere beschadiging is kan er worden gekozen voor het injecteren van goud. Goud zorgt ervoor dat de pijn weggehaald wordt, bij beschadiging in deze mate is er geen herstel meer mogelijk. Ook kan er gekozen worden voor een voedingssupplement met hyaluronzuur en eventueel duivelsklauw erin, dit zorgt voor smering en pijnstilling.

Regulier kan worden gedacht aan een operatie. Dit is zeer riskant maar kan voor positieve resultaten zorgen. Verder is er bij ernstige beschadigingen niets aan te doen.

Als de wervels dusdanig beschadigd zijn is er geen kans meer op genezing. Het paard zal ondersteund moeten worden met pijnstillers en er moet gezorgd worden dat de gewrichten soepel blijven.

7.4 Kan een paard met kissing spines genezen?

Of een paard kan genezen is afhankelijk van hoever de wervels al beschadigd zijn. Bij wat vernauwing is het rijtechnisch mogelijk kissing spines te genezen. Zodra er weefsels beschadigd zijn geraakt wordt het al een stuk moeilijker, zo niet onmogelijk. Zodra er woekeringen of degeneratie plaats gaat vinden is het een moeilijke taak om kissing spines te genezen. De eigenaar moet er echt voor willen gaan, genezing gaat tijd kosten.

8. Mening.

Het was een hele opgave om goede informatie te vinden over kissing spines.

Een zoektocht die soms heel snel ging en soms uren duurde. Uiteindelijk is er toch veel informatie naar boven gekomen. Ik vond het erg leerzaam om heel de anatomie van de wervels door te nemen. Pas als er bij stil wordt gestaan hoe een wervel in elkaar zit ziet men misschien de risico's van het jonge inrijden.

Steeds komt er duidelijk naar voren dat kissing spines voornamelijk een rijtechnisch probleem is. Ik denk dat er op het gebied van voorlichting rondom het correct rijden van paarden nog veel mogelijkheden liggen. Dit kan echter alleen als de ruiter zelf bewust is dat er iets niet goed gaat. Dit kan in mijn ogen een aandachtspunt worden bij bedrijfsanamneses, voornamelijk op maneges. Zo worden de pony's goed gereden en de kinderen leren er iets van.

Helaas is er, indien men er niet tijdig bij is, geen echte genezing meer mogelijk. Wel kan met behulp van natuurlijke pijnstillers verlichting gegeven worden. Na de duivelsklauw bij mijn eigen paard te hebben gebruikt weet ik dat dit een goede pijnstiller is.

Al met al is kissing spines geen makkelijke aandoening om te genezen, in vele gevallen gaat het tijd kosten maar is er genezing wel mogelijk.

9. Bronnen.

Tekst:

<http://www.bokt.nl/wiki/Skelet>
http://www.dierenartsabc.nl/chiropractie_werkingsmechanisme.htm
<http://users.telenet.be/peter.ryckeboer/artikels/welzijn/oudgenoeg.html>
<http://nl.wikipedia.org/wiki/Groeischijf>
<http://www.gezondheidvanmijnpaard.nl/index.php?content=117>
<http://www.bokt.nl/forums/viewtopic.php?f=178&t=774205>
http://www.paardenbegrijpen.nl/index.php?option=com_content&task=view&id=338&Itemid=114
http://www.bokt.nl/wiki/Kissing_spines
<http://www.cavaletti.nl/viewtopic.php?f=30&t=53747&st=0&sk=t&sd=a&sid=ec8c08bcfd304393bf8742ec8d9b559d&start=25>
<http://www.paardenproblemen.be/>
<http://nl.wikipedia.org/wiki/Groeischijf>
<http://nl.wikipedia.org/wiki/Tussenwervelschijf>
<http://www.hethazewinkel.nl/viewarticle.asp?art=125>
http://www.holistischdierenarts.nl/algemeen/goudkorrel_perceptie-onderzoek/menu_id_83.html
<http://www.huppa.nl/Gratis%20Paardentips.htm#Kissing%20SPINE>
<http://www.bokt.nl/forums/viewtopic.php?f=3&t=718298>
http://www.paardenvisie.com/index.php?option=com_content&task=view&id=18&Itemid=34
http://www.holistischdierenarts.nl/algemeen/goudkorrel_perceptie-onderzoek/menu_id_83.html
daarnaast is het het onderzoek van Holistisch praktijk Den Hoek geraadpleegd.
<http://www.thermografischonderzoekpaard.nl/>
<http://www.werkendlichaam.nl/10268/1/facetgewicht.html>
<http://www.health4horses.nl/>
[http://nl.wikipedia.org/wiki/Ligament_\(anatomie\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Ligament_(anatomie))
<http://www.horseandhound.co.uk/features/article.php?aid=267788>
<http://www.hethazewinkel.nl/viewarticle.asp?art=126>
<http://www.hethazewinkel.nl/viewarticle.asp?art=125>
<http://www.happyhorseadvies.nl/home/zadelpasservice/10-punten-voor-zadelcheck>
<http://www.nlmhealth.com/p.34.445/Puur-Osteo.aspx>
<http://www.paardendrogist.nl/index.asp?strPageType=productpagina&intHoofdgroepID=0&intSubgroepID=0&intProductID=34066>
http://www.sfk.nl/publicaties/farmacie_in_cijfers/2006/2006-40.html
<http://www.natuurdietisten.nl/detail.php?cod=430&id=473&page=9>
http://www.paardenencyclopedie.nl/index.php/Kissing_spines
<http://www.hethazewinkel.nl/viewarticle.asp?art=78>
<http://www.cbip-vet.be/nl/texts/NLOCOOL1AL2o.php>
<http://www.mariekevantol.nl/index.htm>
<http://www.osteopathievoorpaarden.com/>
<http://www.horseandhound.co.uk/forums/showflat.php/Cat/0/Number/666859/an/0/page/0>
<http://www.horseandhound.co.uk/horsecare/article.php?aid=58084>
<http://www.cortaflex.nl/paarden/producten.htm>
<http://www.pardoes-aurora.nl/pardoesbestellen/contents/nl/p316.html>
<http://www.pardoes-aurora.nl/pardoesbestellen/contents/nl/p278.html>

Voor de reguliere behandeling is contact opgenomen met dierenartsenpraktijk dier-N-artsen in Waalwijk, dierenarts C. v.d. Pol heeft antwoord gegeven op de vraag wat er regulier ingezet wordt.

Foto's:

<http://www.xs4all.nl/~waardjes/KissingSpines2.jpg>

http://www.osteopathiepaard.nl/images/skelet_paard.jpg

<http://www2.ma.psu.edu/~pt/384lvert.gif> <http://mediview.unimaas.nl/skillslab/wervelkolom/handleiding/1-1-bouw.htm>

[http://knol.google.com/k/-/jx15HCwi/KRwG6w/epidural-space-from-side%20\(1\).jpg](http://knol.google.com/k/-/jx15HCwi/KRwG6w/epidural-space-from-side%20(1).jpg)

http://www.med-info.nl/images/images_anatomie/0091.jpg

De röntgenfoto, figuur 6, is van mijn eigen paard gemaakt door Röntgenservice Ruud Huybregts.